

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1740. usque ad annum 1742

Fleury, Claude

Augustæ Vindelicorum, 1787

VD18 90119649

§. 8. Salisburgensium motuum origo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67882](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67882)

nas exigi vererentur, extremos omnino conatus adhibebant, ut Toggenburgicos ad fidei sacramentum legitimo suo Principi & Abbati exfolvendum adigerent, quod tamen nonnisi post longas tergiversationes a pervicaci eorum ingenio obtinere poterant.

Sæc. XVIII.
A. C. 1740.

§. VIII.

Salisburgensium motuum origo.

Hoc item anno Salisburgi nova inter Eruditos exorta est contentio, quæ tamen plus offensionis, quam periculi habuit: rem ab alto repetam. Adveniant Salisburgum Nobiles aliquot Juvenes, Joannes Christianus, Vigilus Firmianus, & Josephus Comes de Thun, ambo ipsius Leopoldi Firmiani Archiepiscopi & Principis Salisburgensis Nepotes, qui Roma ceterisque Italiæ urbibus perlustratis cum amplo cultiorum literarum scœnore, variisque, ac inter alios Muratorii libris locupletati Salisburgum reversi sunt, ne vero in umbra aut otio delitescere viderentur, industriam, tempusque in perscrutandis utriusque Historiæ abditis infumpserunt. Eo fine frequentes habebant Conventus, in quibus de antiquitatibus, arte critica, & Historia Ecclesiastica, aliisque argumentis pro re nata eruditos instituebant

Sæc. XVIII.
A. C. 1740.

bant sermones. His paulopost accessere alii Juvenes, qui novitatis studio liberiusque sentiendi desiderio incensi horum colloquia, quo frequentius & familiarius, eo jucundius ambire non desierant. Quid eo utilius, quid honestius, quid Nobili Juvene dignius, præsertim si accedat in Religionis studio animi docilitas, humilitas veritatis Magistra, & prudentia curiositatis moderatrix; *curiositate enim, inquit Tertullianus, operum non est post natum Jesum, nec inquisitione post Evangelium, cui tantum credendum, quantum præscribit Ecclesia;* hinc periculosissimum est præsens ævum, in quo, cum olim nonnisi septem fuerint Sapientes, nunc vix septem rudes inveniuntur, qui non Sapientibus sapientiores esse sibi videntur, ambulantes in magnis, & mirabilibus super se, aliorum omnia judicia contemnunt, proprio judicio omnia tribuunt, & quasi ipsi saperent, delipuerint omnes, qui ante tot sæcula sanctitate & doctrina floruerunt. An ex horum juvenum conventu accedat legiis quid sinisteri suspicatum fuerit, in dubio relinquimus, id tamen omnino certum est, quod hujus rei fama per urbem invalescente, non paucis discipulis Historiæ Ecclesiasticæ quæstiones, majorisque momenti controversias immo-
derat

deratori crisi dijudicari, facta antiqui-
 tatis venerandæ sigillo firmata velut
 annosas fabulas explodi, & quicquid
 vel non ad captum, vel non ad cujus-
 que palatum esset, temere contemni,
 vel perfricte negari. Hoc erat non pau-
 corum de nova hac Eruditorum schola
 judicium, quod plurium præcipue do-
 ctiorum Universitatis Professorum vigi-
 lantiam curamque excitabat, imo etiam
 non paucos timoratæ mentis Viros ab-
 sterrebat, ne huic conventui nomen da-
 rent. Creverat suspicio, cum comper-
 tum esset, quod quidam Juvenis no-
 mine Joannes Baptista de Gaspari pa-
 tria Tridentinus eruditionis fama cla-
 rus (*), hanc Nobilium Academiam
 moderaretur, & Ludovici Muratorii
 libros, id est, ejus *exercitationes sacras*,
 necnon librum *de moderatione ingeniorum*
in Religionis negotio prælegeret, ad astra
 extolleret, & studiose non sine sanæ cri-
 sis abusu divulgaret: enimvero hic Au-
 ctor nec B. Virgini, nec Sanctis debi-
 tum honorem ac cultum denegabat, sed
 duntaxat irrepentes corruptelas suggil-
 lare, & fideles a superstitionis periculo
 ex nimia credulitate timendo præmuni-
 re

Sæc. XVIII.
 A. C. 1740.

(*) Hic idem postea anno 1768. Viennæ
 Historiæ Professor, & politicarum literarum
 studii Director obierat.

Sæc. XVIII

A. C. 1740.

re intenderat, cum tamen eo jam tempore non pauci scriptores nec ii profus contemnendi in larvatum Lambridium Pritanium, Antonium Lampridium, Ferdinandum Valdesium &c. suos calamos acuisent, eumque in fide suspectum, quicquid Protestantes palam contra B. V. & Sanctorum cultum effutiunt, sub specioso vitandi fanatici, superstitionis ac temeritatis obtentu adoptasse, & coacervasse &c. criminarentur. Inde alti clamores, tristes querelæ & vani clamores de fide Catholica Salisburgo exulanda, de novitatibus in Religione perniciem, & juventutis corruptionem invehendis, & de Lutero ex albis ejecto, ac inde in Metropoli immigrante. Ita Lutherani victoriam ante triumphum canebant, sed plane immerito horum enim error omnem cultum B. V. & Sanctis tanquam superstiosum, & idololatricum abnegat, Catholici autem omnes pro fidei articulo tenent, errorem in fide esse, asserere, cultum & invocationem Sanctorum esse rem malam ac divinitus prohibitam: profiterentur autem una omnes illam esse maximam utilem & proficuum. Hæc fidei Catholicae doctrina est, de qua inter omnes Catholicos convenit, & quam universa Ecclesia amplectitur: an vero de hoc cultu præceptum existet, hicque ad Lutherum

lutem sit omnino necessarius, quæstio est inter Scholasticos controversa, quam salvo fidei dogmate negare vel affirmare (*) unoquoque in suo sensu abundante nefas non est, eodem ferme modo, quo Protestantes confessionem, absolutionem ac sedem confessionalem &c. alii divinitus institutam, ac omnino necessariam esse propugnabant, alii e contrario velut Prædicantium jocum, Sathanæ sedem, humanum illicitumque inventum detestabantur.

Sæc. XVIII
A. C. 1740.

Ast redeamus, unde digressi sumus. *Vid. supra tom. 74. p. 343.*
Aucto indies præcipue inter cives rumore, ac tumultus periculo apertior indignatio in Joannem Gaspari exarsit, quem rudiores totius novitatis auctorem, & cultus antiqui erga B. Virginem juratum hostem traducebant. Plurimum tamen hic idem gratia valebat apud Archiepiscopi Nepotes, quorum favore & assidua conversatione sibi ipsius Principis benevolentiam tam dextere conciliabat, ut hic eidem injungeret, qua-

(*) In problematicis, ut libet, sentiendum: in iis vero, quæ ad veritatis definitæ quæstiones pertinent, ne recte sentiendo fidem ludere videamur, cautissime loquendum est. Ita Cardinalis Richelins in epistola ad Robertum Constantin anno 1640.

Sæc. XVIII.

A. C. 1740.

quatenus Historiam de ortu, progressu & occasione hæresis in Salisburgensium conditionem investæ calamo suo pertexeret, ac rebellium Lutheranorum expulsionem vindicaret. Nec tamen propterea Benedictini Salisburgensis Universitatis Professores crescente periculo tacendum esse censebant, sed potius totum studio præpedire nitebantur, ne invalescente effrænata sentiendi libertate grave damnum Religioni inferretur: contra autem nobilissimos juvenes, qui eruditæ suæ Academiæ socii erant, aliena potius quam propria malitia malos palam aggredi, intempestivum videretur, gravius impetus in Muratorii doctrinas passim disseminatas factus est; hoc ipso autem Zelo PP. Benedictini sibi adversæ partis invidiam accersebant, quæ præter omnium opinionem fomentum accepit ex Patris Vitalis, qui in Salisburgensi S. Petri Monasterio Professor erat, Historia Campiduni edita, ubi Juvaviensem Ecclesiam primo a D. Ruperto conditam, atque ab eo Benedictinos Salisburgum accitos longa serie Episcopos atque Archiepiscopos designasse &c. retulerat: occasione inde arrepta Benedictinæ gloriæ æmuli altum inclamare cæperant, relata ab hoc Monacho non nisi fabulas esse, hunc Scriptorem sui Ordinis & Monasterii gloriam verbis arrogan-

rogantissimis extollere, multa in Archiepiscopus & Capitulum Cathedrale petulanter ac injuriose effundere, ac denique, si ejus dicta vera forent. Archiepiscopus ac Principes Salisburgenses totum suum splendorem, opes, dignitatesque solis Benedictinis debere &c. Hæc argumentis ex invidia petitis ultra modum exaggerata Archiepiscopum permovere, ut Joanni Andreæ Christianio, qui ex numero horum Criticorum erat, falsa a veris secernendi, necnon ad Monachi arbitrium fors excogitata refellendi provinciam daret. Attamen hoc consilium nonnisi anno hujus sæculi septuagesimo primo ipsis etiam auspiciis gloriosissime regnantis Archiepiscopi & Principis Salisburgensis, Sigismundi Christophori Comitis de Schrattenbach, & quidem a Monachis Benedictinis Monasterii S. Petri perfecte ad exitum est deductum (*).

Sæc. XVIII.

A. C. 1740.

Cæterum hæc controversia semper magis magisque inflammata fuit contentione utrinque immoderata, qua recentiores hi Critici opera & opiniones
La-

(*) Vid. novissimum Chronicon Monasterii ad S. Petrum Salisb. unacum disquisitione Historico-Chronologica de adventu, fundatione & obitu S. Ruperti. Augustæ anno 1772.

Sæc. XVIII
A.C. 1740.

Lamindi Pritanii ad astra extollere, alii vero ad orbem deprimere certabant. His præter Benedictinos suffragabantur etiam PP. Capuccini Salisburgenses, quorum aliqui in Ecclesia Cathedrali Concionatorum munere fungebantur. ex his quidam de damno ex Muratorii libris pertimescendo suum Ordinis Præpositum Generalem certiores reddidit ac ab ejus Secretario Michaeli Tugien hoc responsum (*) Roma die quarta Feb. tulit.

Multum Venerande in Christo observandissime P. Lector!

„Ex Commissione Reverendissimi Patris Generalis jam per aliquot dies extra conventum degentis, & moribus do summo Pontifici assistentis M. V. P. vestræ significo, quod etiam *Lamindus Pritanius* in librorum prohibitorum catalogo necdum inveniatur, illius tamen propositiones ceu æquivocæ, erroneæ ac periculosæ debeant abhorrentur. Nec dubitandum, quin Curia Romana si illas manuteneri sentiret, violento medio illius vel illarum lectionem interhiberet. Quæ cum laconice ita jussus repono, ad talia æque, ac alia quæcunque mea obsequia M. V. P. vestra

(*) Vid. Benedicti XIV. P. epistolam ad Josephum Principem Augustanum Episcopum.

„stræ oblata cupio, sacrisque commen- Sæc. XVIII.
„datus persisto. A. C. 1740.

Divulgatis hisce literis haud parum apud non paucos præcipue Nobiles Matronas crevit aversio a Muratorii libris, necnon timor extinguendæ pietatis erga Deiparam Virginem: accessit etiam P. Eberhardus Rudorfer Benedictinus ad S. Perri Professor & Facultatis Theologicæ in Universitate Decanus, qui palam querebatur, „sicut gangrænam ma- „lam aut herpetem, ita Pseudo-critico- „rum sectam maxime impiam tota Urbe „serpere, præcipuum vero pravorum „dogmatum suggestorem & Magistrum „esse Muratorium brevi Romæ nigro „calculo notandum, tantam vero tam- „que noxiam sentiendi libertatem in Ca- „tholica cum primis ac Archiepiscopali „Civitate haud ferendam.“ Eapropter hic idem Decanus, cum in festo D. Thomæ Aquinatis e superiore loco ad Academicos de more diceret, recentes hos *Eruditos Pseudo-Criticorum* nomine traducere, ac mordere haud dubitabat. Præterea importuno admodum tempore P. Athanasius Koffler Oenipontanus Capuccinus in festo B. Mariæ ab Angelo salutatæ in concionem ascendit, atque inter amplas B. Virginis laudes *divisum esse inter Deum & Mariam iustitiæ & mi- tisti. Eccles. Tom. LXXVII. K. sera-*

Sæc. XVIII.

A.C. 1740.

serationis imperium dixit. Ea res sum-
 mopere offenderat Joannem Baptistam
 Casperium suamque indignationem pre-
 mendo impar, coram Georgio Comite
 de Arco aliisque spectatis Viris hunc
 Concionatorem tanquam hominum stul-
 tissimum, idiotam &c. traduxit: hæc
 ipsa tamen Viri intemperies ex ipso hoc
 confessu displicuit non paucis, ex quibus
 Georgius Comes de Arco cuidam
 Nobili Matronæ, quæ ceteris pietate,
 prudentia & moderatione præstare ve-
 debatur, retulit, in nupero colloquio
 Casparium indigno prorsus modo
 hunc Concionatorem fuisse debaccha-
 tum: Hæc vero P. Georgio Horner Be-
 nedictino tum Universitatis Rectori ma-
 gnifico, præsentem Patre Stanislao et
 Baronibus de Stein Capuccino tum Fe-
 stivali Concionatori, totam rei seriem
 iniquam Casperii Censuram narra-
 bat. Ea res præfato Patri Stanislao occasio-
 nem præbuit, ut proximo festo venge-
 mentius e suggestu contra eos declama-
 ret, qui Beatissimæ Virgini prærogati-
 vam *Matris misericordiae* invidere, & ma-
 le sana crisi sua piissimam Antiphonam
Salve Regina (*) allatrare videbantur.

S. D.

(*) Auctor hujus Antiphonæ Gavantus Pe-
 trum Compostellanum, certius autem Trithe-
 mium